

Verohallinto
PL 325
00052 VERO

Lausunto

29.10.2018

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

Viite / Diaarinumero

VH183800.04.052018
(VM112:00/2018)

Lausuntonaan luonnoksesta hallituksen esitykseksi osakesäästötilistä ja laiksi Finanssivalvon-
nasta annetun lain 40 §:n muuttamisesta Verohallinto esittää kunnioittaen seuraavaa.

Esitysluonnoksen mukaisessa osakesäästötilistä annetussa laissa säädettäisiin oikeudesta tar-
jota osakesäästötilisopimusta, palveluntarjonnan aloittamisesta, säästösuoritusten tekemisestä
sekä tuottojen maksusta ja säästövarojen nostosta. Lisäksi laissa säädettäisiin säästövarojen
sijoittamisesta ja säilyttämisestä, palveluntarjoajan menettelytavoille asetettavista edellytyksistä,
tiliin liittyvästä kirjanpidosta ja kuluista annettavista tiedoista. Osakesäästötilistä annetussa laissa
säädettäisiin myös tilisopimuksen vähimmäissisällöstä sekä palveluntarjoajan ja säästäjän oikeu-
desta irtisanoa sopimus.

Osakesäästötilin verokohtelusta ja verokannusteista säädettäisiin erikseen verolaeissa, joita kos-
keva hallituksen esitys on samanaikaisesti lausunnolla.

Säästövarojen nostaminen osakesäästötililtä

Tarkoituksena on, että osakesäästötilille voisi tallettaa ainoastaan rahaa, ja tililtä voisi myös nos-
taa ainoastaan rahaa, eli tilille ei voisi siirtää jo valmiiksi omistettuja osakkeita, eikä tilille hankit-
tuja osakkeita voisi myöskään siirtää pois tililtä myymättä niitä ensin (luonnos Hallituksen esi-
tykseksi eduskunnalle osakesäästötilin tuloverotusta ja eräiden vakuutus tuotteiden tuloverotuk-
sen uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi s. 34).

Ehdotetun osakesäästötililain 5 §:n 4 momentin mukaan säästövarat ovat nostettavissa koska
tahansa säästäjän päätöksen mukaisesti yhdessä tai useammassa erässä. Osakesäästötililain
lain 2 §:n 4 kohdan mukaan säästövaroilla tarkoitetaan myös sijoituskohteita eli osakkeita, jotka
on hankittu osakesäästötilille talletetuilla rahavaroilla. Verohallinnon käsityksen mukaan osa-
kesäästötililaissa tulisi selvyuden vuoksi olla nimenomainen säännös siitä, ettei tililtä voi nostaa
muuta kuin rahaa, mikäli näin on tarkoitus (vrt. myös jäljempänä lahjoituskiellosta sanottu).

Osakesäästötilille talletettävien varojen enimmäismäärä

Osakesäästötililain 5 §:n 1 momentin mukaan palveluntarjoaja saisi osakesäästötilisopimuksen nojalla vastaanottaa osakesäästötilille rahavaroja enintään 50 000 euron määrään asti. Verohallinnon käsityksen mukaan tarkoituksena on, että säästäjä voi tallettaa (sijoittaa) osakesäästötilille rahavaroja kerralla tai vähittäin yhteensä enintään 50 000 euroa. Sen jälkeen, kun tilille on tehty enimmäismäärä talletuksia, tilille ei voi tehdä enempää talletuksia. Siltä osin kuin sijoittaja on nostanut osakesäästötililtä sinne tekemiään talletuksia, sijoittaja voi kuitenkin tehdä tilille uusia talletuksia siten, että talletusten 50 000 euron enimmäismäärä ei ylitä ottaen huomioon aikaisemmin tilin olemassaoloaikana tehdyt talletukset ja tililtä tehdyt talletusten nostot.

Osakesäästötilistä annetussa laissa ei ole nimenomaisesti säädetty tililtä nostettujen talletusten huomioon ottamisesta enimmäismäärää laskettaessa, eikä siitä, mikä katsotaan talletusten nostoksi. Ehdotetun tuloverolain 53 b §:n mukaan nostot osakesäästötililtä jaetaan tuotoksi ja talletusten nostoksi (eli tilille sijoitetun pääoman palautukseksi) siinä suhteessa kuin mikä on tuoton ja tilillä jäljellä olevien talletusten osuus säästövaroista nostohetkellä. Verohallinto esittää harkittavaksi, että osakesäästötililain 5 §:ssä säädettäisiin tarkemmin talletusten noston huomioon ottamisesta 50 000 euron enimmäismäärän laskennassa ja siten, että talletusten nostolla tarkoitettaisiin samaa määrää, joka tuloverolain 53 b §:n mukaan katsotaan talletuksen nostoksi.

Lahjoituskielto

Osakesäästötililain 15 §:n 2 momentin mukaan osakesäästötiliä tai osakesäästötilillä olevia varoja ei voi lahjoittaa. Esityksen perustelujen mukaan (s. 33) 2 momentissa säädettäisiin nimenomainen kielto lahjoittaa sijoitussäästötilisopimuksen tarkoittamaa varallisuutta kokonaan tai osittain. Lahjoitus rinnastuisi varojen nostoon sijoitussäästötililtä.

Verohallinnon käsityksen mukaan hallituksen esitystä olisi syytä täsmentää maininnalla, että lahjoituksena pidetään myös osakesäästötilillä olevien varojen myyntiä alle käyvän arvon. Osakesäästötililaissa ei liene rajoitettu tilillä olevien varojen myyntitapaa, joten, jos osakesäästötilin ehdot sen sallivat, tilillä olevia varoja voitaisiin ilmeisesti luovuttaa alihintaisella kaupalla esimerkiksi sukulaiselle. Tämä voisi puolestaan johtaa osakesäästötiliin tappion syntymiseen ehdotetun tuloverolain 53 b §:n 3 momentin mukaisesti, mitä ei voida pitää asianmukaisena (vrt. tuloverolain 47.5 §:n säännös alihintaisen luovutuksen jakamisesta vastikkeelliseen ja vastikkeettomaan osaan).

Esityksessä tulisi myös tarkentaa tarkoittaako osakesäästötililain 15 §:n 2 momentin mukaisen lahjoituskielto sitä, että lahjoitus olisi mitätön tai peräytettävä. Perustelujen lausuma siitä, että säästövarojen lahjoitus rinnastuisi varojen nostoon sijoitussäästötililtä viittaa siihen, että lahjoitus olisi sinänsä siviilioikeudellisesti pätevä.

Palveluntarjoajan ilmoitus Finanssivalvonnalle

Osakesäästötililain 4 §:n mukaan Finanssivalvonta ylläpitää luetteloa lain mukaisista palveluntarjoajista. Palveluntarjoaja saa tarjota osakesäästötilisopimuksia ilmoitettuaan siitä Finanssivalvonnalle. Finanssivalvonnan ylläpitämällä luettelolla on merkitystä verovalvonnalle, koska sen avulla Verohallinto voi muun muassa havaita keiden palveluntarjoajien olisi tullut antaa ehdotetun verotusmenettelystä annetun lain 17 §:n 15 momentin mukaisia vuosi-ilmoitustietoja osakesäästötileistä Verohallinnolle.

Ehdotetun osakesäästötililain 17 §:n perusteella Finanssivalvonta ei ilmeisesti voisi määrätä palveluntarjoajalle seuraamusmaksua sillä perusteella, että palveluntarjoaja on laiminlyönyt tehdä

4 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen Finanssivalvonnalle. Verohallinto esittää harkittavaksi, että seuraamusmaksu voitaisiin määrätä myös sillä perusteella, että palveluntarjoajan ilmoitus Finanssivalvonnalle on laiminlyöty, ellei ilmoittamisvelvollisuuden noudattamatta jättämistä ole muualla laissa sanktioitu.

Pääjohtaja

Markku Heikura

Johtava lakimies

Matti Merisalo